

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ПОЛІТ СВІТЛА

Десь поміж сяючих кіл Вічного Світла літає Душа і споглядає, як на долоньці, феєрію земного матеріального життя. Якими, напевно, смішними, видаються їй бундючні плани людського розуму на крихітну з погляду Вічності дольку часу, у просторі якої відміряно тілові грати свою роль у земному театрі.

Але Душа бачить, як пристрасно і красиво грають “актори”, як багато світла любові випромінюють їхні серця, в які глибокі прірви пірнає розум.

І Душі цікава ця гра. Вона знає, що їй безсмертю ніщо не загрожує. Але хоче бути не лише на висоті свого споглядання, а ще й у вирі того відчутного на дотик стрімкого плину між камінних берегів Ріки, яка називається Життям.

Душа обирає свою роль, визначає ціль гри і легко влітає в пуповину того кокона, з якого, немов прекрасний метелик, випурхне тіло людське. І зі свого тіла Душа споглядатиме, вивчатиме, відчуватиме на дотик і смак Життя, заливаючись сльозами емоцій, пристрастей, болю, які ховає у собі саме тіло.

І з часом покине свою оболонку разом з усіма земними пристрастями, але винесе з собою пучок діамантових квіток, а може, лише єдину квітку, ім'я якої — Любов.

Бо ніде Любов не цвіте так гірко, гаряче і відчутно, як тут, на землі...

ВОДА-МАТИ

Душа — вогонь: її світлолетюче тіло стає матеріальним, лише поєднавшись з водою. Легка і радісна Душа завивається в кокон ембріона і входить у пам'ять води: саме вода є носієм усієї інформації, що творить біологічне, кармічне, духовне буття людини як тілесної істоти на землі.

Вода складає основу всіх живих часток. Геном людини — це неймовірно активна, заряджена надшільною космічною інформацією вода. Якщо в природі існує пам'ять, то нею володіє лише вода, яка присутня в усьому матеріальному світі як Праматір Буття. Якщо існує Доля людини, то вона записана саме у воді — від першої до останньої хвилини перебування в тілесній оболонці.

Вся програма людського життя записана в яйцеклітині, з якої народжується тіло. “Світ народився з яйця” — так стверджують усі міфи, так свідчить досвід сучасного знання. Своє “золоте яечко” має кожне найменше і найбільше створіння. Навіть камінь, який видається нам вічним і мертвим, насправді має у своєму тілі маленькі капіляри, якими плине жива вода і дає йому силу росту. З білого піску, як співається в давніх українських колядках, та синьої води постав земний світ. Мільярди років вода живила пісок — і постав білий камінь. Повільно, спресовуючись під дією води і повітря, тонкі піщинки ставали каменями, вода творила мінерали, закладала інформацію життя в первинні форми істот і рослин, давала їм силу росту.

“Перед водою — як перед Божим оком”, — казали наші попередники і боготворили воду, дбаючи про її чистоту як про чистоту пам'яті, бо що запам'ятає вода, те вона й передасть людині: передасть безпосередньо через воду, яку п'ємо і якою умиваємося, через їжу, яку готуємо на воді, через хліб і всяке зело, яке споживаємо. І навіть через речі, яких торкаємось, бо у них теж є живильна волога, і навіть через вогонь, — бо без крапельинки води і вогонь не живе.

Але не забуваймо про воду, що становить основу нашого фізичного тіла: всі несправедливі думки, бажання, діла, записані у воді тіла, руйнують його ізсередини. Наша внутрішня вода щомиті взаємодіє із вселенськими водами, приймаючи то живильну, то руйнівну інформацію.

Можемо вважати, що все наше життя — тільки мінливе пульсування живої води, яка блискавично змінює свою структуру у взаємодії з нашими словами, думками, бажаннями, діями.

Породільні води формують не лише тіло маленької людини: вони живлять його любов'ю матері, вловлюють найменші порухи її настрою і передають дитині на підсвідомому рівні.

Усе в природі має свої імена, бо в іменах усіх речей і створінь закладено їхню програму дії і розвитку у світі. Тому в українській звичаєвій культурі мати-земля мала ім'я Тетяна, — від імені Бога “ТЕ”, “ТЕО”: щось неозначене і всеоб'ємне. Землю називали дитям Творця, а воду — Уляною (та, що улита в тіло землі). Уляна,

Оляна, Олена, Ольга, — це імена, що означають світло землі, її кров. Тому в народних казках царівни підземного царства найчастіше мають ім'я Олена.

Що ж таке вода у творенні, в чому її сила, коли вона нарівні із землею бере участь у творенні земного світу, як говорилося напочатку? Чим саме є вода в людині, як вона взаємодіє з нею?

У притчі про самарянку розповідається, як Христос, зустрівшись із жінкою з Самарії біля криниці, попросив у неї напиться води і на подяку сказав: “Та вода, що дам я тобі, дасть тобі життя вічне”. Що ж Він мав на увазі, говорячи ці слова?

Те, що вода для світу — це джерело всіх знань, найуніверсальніший носій всієї інформації. Вода — Віда: тобто Знання. Вода Христова — це Знання, світло Божої Істини, яке Він приніс у світ. А в людині ця “вода” тече в крові, наповнюючи кожен капіляр нашого тіла мудрістю творення. Цією мудрістю напоєне кожне земне створіння: у ньому через воду животворить Дух згідно програми, яка закладена у воді.

Сьогодні наука вже відкрила для себе: вода є наймінливішою живою істотою, що змінює свої властивості залежно від середовища, яке вона “зчитує” і записує в собі. Тому вода може бути джерелом життя і може нести в собі смерть.

Народні казки зазвичай будуються на ідеї пошуку цілющої, живильної, молодильної води — і це вода не просто біологічно активна: цілюща чи молодильна вода — це найперше вода Істини, яку має досягнути герой у своїх мандрах. Роль біологічно активної води, тобто води, що зцілює тіло, загоює рани, — в казці виконує мертва вода. І тільки в поєднанні з цілющою чи живлющою водою вона дає героєві життя в новій якості: друге народження.

У народі знали силу води і щоденно спілкувалися з нею, закладаючи у воду свої думки і побажання, а вода “запам’ятовувала” їх і впливала на людське тіло згідно цього запису. Вся народна магія пов’язана з її чудодійною силою.

Для дитини вода — це постійне омивання живильною силою природи: її тіло дуже чисте, тому купелі несли в собі не стільки змивання поту чи опрілостей з дитячого тіла, а саме змивання енергій, які доторкалися до її маленького тільця.

Бо вода знімає всілякі негативні енергії: згадайте сакральні обряди похорону, коли омивають тіло мерця, а потім омивають власні руки і тіло, щоб зняти із себе енергію смерті. Вода, якою омивали мертве тіло, несе у собі вбивчу енергію: це — мертва вода. Тому чорна магія користувалась цією водою, аби нашкодити чиємусь здоров’ю. Таку воду закопували в землю далеко від тих місць, де могла ступати нога людська.

Вода після купелі теж має інформацію про дитину, тому її не можна увечері виносити з хати, — тільки при світлі сонця.

У народній культурі збережено безліч замовлянь до води: при сонці, при місяці, при зорях. “Місячною” і “зоряною” водою поїли худобу, а для людини найбільшу силу мала вода, набрана з криниці до сходу сонця, особливо “неторкана” вода — та, що була набрана вперше цього ранку. Таку воду з кількох криниць використовували для лікування, знімання уроків, для випікання весільного короваю.

Мати замовляла воду для дитячої купелі так, як підказувало її серце, додавала до неї напарів із цілющих трав, особливо добре очищалося дитяче тіло травами череди, деревію, ромашки.

Досвід народної культури спілкування з цілющою силою води сьогодні підтверджується науковими дослідженнями її феномену.

Давня міфологічна теза про те, що у воді є вогонь, а у вогні є вода, нам цілком зрозуміла: при підігріванні вода цілком зливається з теплом і стає єдиним цілим — паром, повітрям. Весь космічний простір — це вода і вогонь у своїй нерозчленованій єдності. В найгрубшій матерії вони діляться. Але саме теплозберігаюча функція води у земних створіннях і робить її джерелом життя.

Людське тіло, народившись у світі, на 97 відсотків складається з води. Вода входить в нього з молоком матері, дитина відчуває себе у воді дуже комфортно — як у материнському лоні. З води дитяче тіло вбирає всі енергії світу. Життя — це одухотворена вода.

Бог дав кожному із нас волю взаємодіяти із Його волею в цьому світі. Створені за Його образом і подобою, люди мають силу щомиті змінювати свій енергетичний баланс серед живих істот, корегувати життєдіяльність свого тіла. Не штучними ін'єкціями, не насичуванням свого шлунка вітамінами чи біологічно активними добавками. Тільки завдяки мудрій і вдячній взаємодії із самим джерелом життя та здоров'я: з матінкою-водою.

Не дивно, що вода є живим втіленням Божого благословення у всій обрядовій культурі людства. Перша купіль новонародженої дитини — це внесення в її тіло імпульсу земного життя, інформації про весь довколишній світ. Як вранішня роса на квіти і на трави, як грозова вода на квітучу землю — так само благодатна купіль у замовленій, активно зарядженій словами любові воді дає дитині потужний імпульс росту і розквіту.

Вода дає хрещення життя, вона присутня у весільному обряді як знак батьківського і Божого благословення на створення нової гілки родового дерева. Вода стирає з людського тіла інформацію життя, коли душа відлітає з нього.

Повертаючись до замулених джерел народної обрядової культури, уважно вслухаймося і вдивляймося у найтонші деталі мудрого народного обрядодійства: в ньому захована велика таїна пізнання людиною самої себе упродовж багатьох тисячоліть. Настав час великого оновлення людства — апокаліптичний час відділення зерна від половини.

Тому запрошуємо вас здійснити мандрівку таємними лабіринтами найважливіших українських обрядодійств, у яких заховані найцінніші людські скарби: таємниці Народження, Життя, Смерті і Безсмертя.

РОЖДЕСТВО

“Людина тричі дивна буває: коли народжується, жениться і вмирає”, — говорить українське прислів'я.

Чим же “дивна” людина — і що воно означає, те слово, в такому особливому контексті?

Все людське життя подібне до дерева. Спершу зернятка душі засівається в материнське лоно і дозріває, плекане материнською любов'ю, словом, теплом породільних вод, що в мініатюрі творять вселенський океан. Далі дозріле “зерно” виходить назовні — в образі маленького дитячого тільця, яке ще незримою пуповиною прив'язане до материнського енергетичного поля.

Новонароджена дитина, від'єднавшись від материнської плаценти, до річного віку повністю перебуває під енергетичною опікою своєї матері. Її маленьке тіло тільки у віці трьох років формує свій енергетичний “купол”: марно на всіх українських іконах, які науковці називають “одигітрія” (мати з дитям на руках), зображено Марію з новонародженим Сином, об'єднану з Дитям єдиним сяючим німбом. На іконах типу “знамення” мати буквально огортає собою дитя: воно живе у просторі її серця, її дихання і буття.

Саме мати стає для дитини її Всесвітом, її Богом до моменту, коли формується індивідуальне “ячко” людини. Тому жінка як “лоно” божественного життя займає особливе місце в людській популяції: чоловік виступає в ролі “сівача”, а жінка — в ролі “ниви”, що народжує життя. І народна мудрість донесла нам багато таємниць, багато підказок, як плекати майбутню матір, готувати її до великої місії народження.

На жаль, сьогодні найчастіше трапляється так, що дівчина опиняється перед фактом народження дитини несподівано: “підзалетівши”, як кажуть, і дуже часто навіть не пам'ятаючи, з ким. Не дивно, що життя майбутньої дитини уже запрограмоване на багато проблем, які будуть пов'язані з необхідністю очищення, виправлення і випрямлення тих деформацій, які несвідомо внесені матір'ю у божественний лад — у святість зачаття життя дитини.

Тому не зайвим буде згадати про досвід народної традиції, яка споконвіку базувалася на великих знаннях про таємниці світу і життя людини.

З давніх-давен у народі знали, що вагітна жінка є своєрідним “віконечком” у світ для ще не народженої дитини, і від її поведінки, від ставлення до неї оточення в багато чому залежить здоров'я і доля немовляти. Бо дитина усе чує, все “записує” у своїй свідомості: і голос матері, і материні слова, і слова інших людей. З огляду на це у присутності вагітної жінки говорилося лише про добре, радісне, аби дитина відчувала радість і бажання народитися у світі, відчувала довіру до нього.

Якщо ж мати не хотіла народжувати дитину, вона не була для неї бажаною, чи якщо у жінки виникали сварки або непорозуміння з чоловіком, рідними, — всі ці страхи і тривоги матері передавалися дитині. І в майбутньому житті дитини рівень порозуміння, взаємної любові між батьками і дітьми залежатиме від любові і довіри у дородовому періоді життя дитини.

П.Чубинський у книзі “Мудрість віків” описав багато народних прикмет, пов'язаних із вагітністю жінки. Деякі з них, на сучасний погляд, видаються незначними, а в деяких бачимо прояви глибокого знання про природу людини.

Ось деякі з цих прикмет:

Якщо дитина вперше здригнеться у той час, коли мати дивиться на красиву людину,

то дитина буде красивою, а якщо на некрасиву — то навпаки. Саме тому не дозволялося вагітній жінці задивлятися на різні каліцтва чи виродження, дивуватися або лякатися.

Якщо вагітна жінка вдарить якусь тварину, то це може вплинути на дитину, вона може “вилучатися” (триматися криво). Вагітна жінка повинна випромінювати добро і милосердя до всього живого.

Якщо вагітна жінка злякається пожежі і при цьому закриє руками обличчя, то у дитини буде на обличчі червона пляма.

Вважалося, що вагітній жінці не можна білити хату, аби не замазувала очі своїм дітям.

Якщо дитина вперше поворухнеться в утробі матері уночі, то матиме тиху вдачу.

Якщо затріпоче у правому боці — то буде хлопчик, а якщо в лівому — то дівчинка.

Якщо мати пристрасна, то дитина буде схожа на неї, а якщо чоловік — то на нього.

Якщо в час народження дитини у господарстві батька дитини народиться якась тваринка (окоотиться вівця, корова приведе телятко), то дитина буде щаслива.

Всі ці прикмети нинішнім людям можуть видаватися незначними, але не тим, хто серйозно цікавиться сучасною психологією, новітньою нетрадиційною медициною, яка дуже багато увібрала з досвіду попередніх поколінь.

Людина як істота космічна живе у вібраціях вселенських енергій, і гармонійність чи дисгармонійність тих образів світу, які своїми очима, емоціями, відчуттями, думками і словами передає мати дитині, безпосередньо впливає на кодування цілісного фізичного і духовного тіла дитини.

Особливо великий вплив на людське життя має слово. Недаремно в Євангелії від Івана сказано про слово в контексті людського життя так: “Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово. Воно в Бога було споконвіку. Усе через Нього постало, і ніщо, що постало, не постало без Нього. І життя було в Нім, а життя було Світлом людей”. (Івана, 1,1–4).

Вдумаймося у зміст цих слів, які дуже часто повторюються, але лише в контексті значення самого слова, — без зв’язку слова із самим життям людини. Як свідчать сучасні дослідження, слово діє в людському організмі як самоорганізоване і самоорганізуюче начало: простіше кажучи, вся життєдіяльність людини керується словесними командами, — тією мовою, яка записана в нас генетично.

Примітивне уявлення про те, що мова вивчається новонародженою дитиною і служить їй лише засобом спілкування, порозуміння, давно уже залишається анахронізмом матеріалістичного суспільства, в якому вирости покоління наших батьків.

Мова, як Бог, що перебуває в усіх істотах споконвіку, так само споконвічно перебуває у людській душі і в зародку дитини, котра росте і розвивається в материнській утробі завдяки Слову — Світлу, що творить життя. Найновіші відкриття генетиків, що розшифрували код мислячої ДНК, стверджують, що тільки близько двох відсотків ДНК відповідає за суто біологічні процеси життєдіяльності людини: за синтез білка. Дев’яносто вісім відсотків так званої “смітєвої” ДНК, призначення якої донедавна генетики не розуміли, тепер розкриваються перед зором учених: це так звана “хвильова” ДНК, що сконденсовано, стиснуто в мільйони разів несе у собі голографічну пам’ять про увесь Всесвіт і про людину як істоту космічну,

індивідуальний код якої записаний у звуках і словах. Саме слово, як свідчать сучасні учені, є тією “стратегічною командою”, тим Божим замислом, у якому реалізується доля конкретної людини.

Мова закодована в людині генетично, і не абстрактна мова, а мова нації, народу, роду, тієї землі, на якій народжується і виростає людина. І пам’ятає та зберігає мову саме вода. Японські учені, досліджуючи феномен води і її взаємодію з людиною, прийшли до висновку, що вода тієї місцевості, в якій народилася людина, ідентична внутрішній воді людини. Джерело, з якого ви в дитинстві пили воду, пам’ятатиме вас, вашу “біографію” і долю упродовж всього вашого життя. Недаремно у нас існує так багато звичаїв, — зокрема, купальський обряд опускання вінків на воду, — що пов’язані з “прочитанням” своєї долі через воду. Вода — наше “дзеркало”, у яке треба вміти задивлятися люблячим зором. Наше відчуття батьківщини, кровний зв’язок з рідною землею — це зв’язок з джерельною водою, яка дала нам життя.

Народившись, дитина засвоює лише артикуляцію і пристосовує мову підсвідомості до своїх мовленнєвих можливостей. Але вона свідомо реагує на кожне слово, сказане їй, ще не вміючи говорити, вона емоційно переживає все сказане ще в утробі матері.

Підтвердженням цьому є досвід французьких лікарів, котрі розробили систему роботи з аутичними дітьми (позбавленими від народження навиків вербального спілкування). Як розповіла автору цієї книжки пані Галина Хоткевич, дочка відомого українського письменника, що проживає у Франції, лікарі розцінюють феномен аутизму як брак любові у дородовому періоді розвитку дитини. Тому цей брак “компенсують”, записуючи на магнітофонну плівку голос матері і ті слова, які вона мала би говорити своїй дитині, але не говорила. Процес лікування починається із семи років: спершу спілкування матері з дитиною починається із семилітнього віку, а далі мати поступово “опускається” до періоду зачаття дитини, її внутрішнього розвитку. Записані матір’ю слова любові пропускають через воду, а вода передає інформацію по спеціальних датчиках до слухового нерва. Дитина слухає голос матері не зовнішнім слухом, а тим внутрішнім каналом чуття, яким вона чує голоси в породільних водах. Таким чином імітується процес “завантаження” дитини життєдайною інформацією через породільні води. Багато дітей після цих сеансів починають спілкуватися зі своїми рідними: їхня образа на байдужість і черствість батьків поступово стирається.

Цей приклад підтверджує сказане вище про роль породільних вод у формуванні здоров’я дитини.

Тому у нас в Україні вагітна жінка користується загальною увагою, бо у її тілі відбувається диво зародження людини, і кожен може вплинути на це життя своєю позитивною чи негативною енергією.

Майбутній матері ні в чому не відмовляють, бо вважається, що хто відмовить вагітній жінці, тому миші з’їдять весь його одяг. Мабуть, тому що миша вважалася володаркою підземного і земного світу, а втілення душі у плоть земну — це святе дійство, якому миша служить покровителькою.

Лоно жінки — це своєрідна міфічна “риба”, яка росте серед породільних вод, дозріває божественним плодом. Довкола неї створюється своєрідна благословенна аура, бо саме в цей час вона приймає на себе місію Рожаниці, Божественної матері. Від чистоти її думок, слів, ставлення до зовнішнього світу залежить доля дитини. Доля народжується разом з дитиною.

В українських казках часто зустрічаємо опис очікування народин героїв, які мають незвичайну долю. Дуже поширеним є сюжет про короля чи царя, який проситься на ніч в убогу хатину, а саме у той час там чекають народження дитини. Гостеві дають місце на горіщі чи в коморі, бо до вагітної жінки нікого не впускали. Гість не спить і чує, як прилітають до вікна ангели, зазирають в хатину і запитують: чи вже хтось народився? І коментують цю подію: мовляв, добре, що ще не народилося, бо зараз такий час, що хто тепер народиться, то стане великим розбійником або ще кимось, — саме так зірки судять у цю хвилину.

А коли нарешті народжується хлопець чи дівчина, то ангели провіщають йому незвичайну долю: хлопець має стати королівським зятем або ж дівчина має вийти заміж за королівського сина.

І король, який це чує, з усіх сил намагається протидіяти долі: він викуповує чи викрадає дитину, наказує її втопити, але доля невимовно розгортається за тим сценарієм, за яким їй суджено розгортатись.

Казка навчає нас, що кожна людина народжується саме тієї миті, коли народжується її доля. І ніхто не в силі звести її зі світу без Божої волі. Доля людини — це особливе мереживо, зіткане волею і любов'ю Творця, що поєднує в собі енергії і впливи всіх планет, космічних потоків світла, думок, словесних кодів, що закладаються у свідомості дитини як магнетичні ключі, які в певний момент життя розгортатимуть певні події, ситуації, реакції людини чи то на промовлене слово, чи на обставини життя.

У долі справді нема нічого випадкового: одна людина може пройти по мосту, де лежить гаманець із золотом, і не помітити його, бо в цей момент задивиться на хмаринку чи сонячний зблиск на воді, а інша — той гаманець побачить ще здалеку. Так розповідає мудра притча про долю.

Але людина, окрім долі, має від Творця ще один великий дар: власну волю. І народна мудрість говорить: “На Бога надійся, та свій розум май”. Мабуть, саме в цьому і криється таємниця народної етнопедагогіки, яка на перше місце ставила систему оберегів дитини, бо кожен із нас приходить в цей світ саме для того, аби покращити, гармонізувати, зробити досконалішим світ наших доль земних, “підправити” і очистити від гнилих листків чи корінчиків святе Дерево роду.

БАБИ СУДЖЕНІ

Ще древньошумерські міфи про народження людства доносять нам поетичний образ великої богині — повивальниці Мами, котра творить перших людей, закладає божественну програму їхнього народження, сповиває людські долі. І оскільки Доля пишеться на генетичному рівні у словесних кодах, то повивальниця Мама наділена божественним даром прорікання, замовляння словом.

В українській традиції роль богині Рожаниці покладалася на тих простих і водночас магічно мудрих селянських баб-повитух, котрі виконували роль земних повивальниць і жриць, що здійснювали обряд очищення і благословення.

Ось як описав ці народні звичаї, пов'язані з пологами немовлят, Павло Чубинський.

Виносивши дитя, мати, відчувши наближення пологів, дає чоловікові або комусь із рідні, що є в хаті, хліб і посилає по бабу-повитуху.

Баба-повитуха або баба-бранка, бранна баба була дуже шанованою в громаді:

вона виконувала роль матері-берегині, опікунки роду. Вона не була лише акушеркою у сучасному розумінні цього слова. Ця жінка була свідомою своєї чистої місії: своєрідної жриці Роду і Рожаниць — богів плодючості. Баба була водночас і знахаркою, і віщункою, і берегинею. Вона очищала породіллю і дитину від усіляких нечистих впливів, благословляла сім'ю. В дохристиянські часи сама була виконавицею всього обряду народин, і сповивання, і хрищення.

Баба не повинна бути ріднею: “Баби суджені, а куми люблені”, — говорить народне прислів'я.

Відмовитися від запросин прийняти пологи не можна. Баба приймала хліб, з яким до неї приходили родичі майбутньої матері, брала свою хлібину, вінчик-“м'ятличок” (шматок білої намітки) і йшла до породілі.

Перед порогом хати молилася, біла поклони і говорила: “Ішов Христос на золотий міст, срібною тріскою підпирається. Іде молодиця до роду. “Куди ти, молодице, йдеш?” — “Іду, Господи, до роду. Крутії гори, розкотіться, Господні голоси, розійдіться. Як младенець — сідай на коня, як младениця — берись до гребеня”.

У народній символіці дуже важливими є символи замикання, запирання, обмеження простору. Для щасливих пологів треба було звільнити всі входи і виходи енергій, розікнуті всі замки, розв'язати всі вузли, які могли заважати дитині вийти на світ. Тому на час важких пологів відкривали всі замки, а влітку — двері, переглядали всі речі в хаті і в коморі, чи нема яких вузлів.

Вважалося, що важкі пологи є наслідком негативної дії чиєїсь енергії, свідомих наслань чи зурочень, тому в деяких випадках просили навіть священика відчинити на час пологів “царські врата” у церкві.

Для зменшення болей давали породіллі триматися за рушник, в якому носили святити паску, підвішений до сволака на стелі, переводили породіллю через червону крайку, розстелену на підлозі.

Вся ця система оберегів спрямована була на збереження життя і здоров'я як дитини, так і матері.

Баба, що приймала на свої руки дитя, була своєрідною феєю, доброю чарівницею, що благословляла його, давала йому перше хрищення, а також виконувала деякі ритуали, аби оберегти матір і дитину від чужих негативних впливів: клала біля рожаниці свячений роговий ніж, свячене зілля і “трійцю” (три свічки, зіплені разом).

Було багато прикмет, за якими баба визначала долю дитини і намагалася “корегувати” її.

До того, поки дитина не була охрищена, матір закривали від стороннього ока.

ПУПОВИНА

Материнська плацента — це той рятівний “човник”, у якому викалисується дитя: вона живить дитину кров'ю і всіма необхідними енергіями не лише до пологів, а й деякий час після них. Частина крові залишається в плаценті, і коли дитина уже народилася, проходить деякий час, поки народиться плацента. Весь цей час дитина “дихає” завдяки плаценті, і поমалу її організм при звичається до кисневого дихання. Прискорювати процес народження плаценти ніхто не намагався: це уже зараз лікарі стимулюють його і таким чином, передчасно перерізвавши пуповину, не

дають можливості крові з плаценти спокійно “перелитися” в дитяче тіло, передати йому усю живильну енергію, спричиняють спазми в дитячому тілі.

Колись плацента лежала поряд з дитиною, поки не припинялося її пульсування, і кров повністю не передавалася дитині. Тоді баба-повитуха перерізала пуповину, зав’язувала її червоним шовком, аби уберегти дитину від падучої хвороби. Щоби пупок швидше загоювався, його обмивали відваром чорної тополі.

Існували звичаї, пов’язані з ворожінням на долю: хлопчика загортали в кожух і клали на покуття, аби був багатим.

“Місце” (плаценту) закопували під полом (піл — дерев’яний поміст біля печі, на якому спали). Закопували також постіль дитини: хлопчика — під покуття, аби був господарем у домі, а дівчинки — під піччю, аби була в домі господинею.

Перев’язуючи пуповину, баба примовляла: “Баба тобі пуп в’яже, а Господь нехай дає щастя і здоров’я, і вік довгий, і розум добрий, із батькової молитви, із матеріної і бабиної”.

Поки дитина не охрищена, при ній не можна було ні сваритися, ні битися, ні про нечистого згадувати. Ця настанова стосувалася дитини до семи літ, поки вона перебуває в “ангельському світі” і під ангельською опікою.

Важливо було також знати, куди класти новонароджену дитину. Її не можна було класти у матері за плечима, аби якась нечисть не викрала, чи в ногах матері, тому що від цього дитина могла захворіти жовтухою.

Народні повір’я, пов’язані зі страхом викрадення і підміни дітей, дуже поетично описані відомою польською письменницею Марією Конопніцькою у повісті для дітей “Про гномів-краснолюдків і сирітку Марисю”. Події, описані в цій казці, відбуваються у селі Голодна Вулька (імовірно, це село Волиця біля Бережан). Малога гномика Підземка підкинули жінці замість її дитини, і цей головатий та вічно голодний малюк зазнав чимало поневірянь через те, що його нарешті розпізнали і викинули на смітник. Отож, ця казка вказує на перестороги, які жили в народній уяві щодо викрадення немовлят.

Прийнявши пологи, баба одягає на голову намітку і йде з дитиною до священика, аби він помолвився і “благословив з води”.

Аж після цього до породіллі приходять молодіці з подарунками та добрими побажаннями.

Українська казка “Кума-смерть” розповідає про те, як в убогого чоловіка народилась дитина. Не було у нього маєтків, грошей, аби привабити до своєї дитини багатих кумів. У людському матеріальному світі все визначається матеріальними показниками: коли батьки можуть справити пишні христини, то й куми у дитини будуть заможні.

А що ж робити, якщо дитина народжується в убогій сім’ї — тільки зі своєю сяючою душею? Якщо її батьки не мають статків, аби влаштувати пишні христини? Тоді її хрищеною стає сама Мати-хранителька життєвого вогню, велика Кума-смерть. Тому що саме вона в іпостасі матері-сповивальниці, повитухи стоїть біля материнського лона і незримо приймає у свої руки земне дитя. Саме вона звіддалік спостерігає за тим, як людина стає на свої ноги, як торує земну дорогу — і врешті-решт доходить до вічного порога, за яким її душа має вийти у вічне буття такою ж голою, як і прийшла. Має покинути своє тіло, страждене земними шляхами, поруйноване земними турботами, стражданнями, думками про хліб насущний, земні блага, багатства, славу і честь.

ЗМІСТ

ПОЛІТ СВІТЛА	3
ВОДА-МАТИ	4
РОЖДЕСТВО	7
БАБИ СУДЖЕНІ	10
ПУПОВИНА	11
ПЕРША КУПІЛЬ	13
ХРИСТИНИ	14
“ЗЛИВКИ”	15
ПОХРИСТИНИ	15
ГОЛОС ЛЮБОВІ	16
ОБЕРЕГИ	19
ЛАДОНЬКИ-ЛАДУСІ	21
СВІТ НА ДОТИК І НА СМАК	25
“ЖИВІТЕ В РАДОСТІ”	26
ДИТЯЧІ “РЕЦЕПТИ”	26
ВОВК І БАБАЙ	27
КОЛИ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ВІК АНГЕЛІВ	30
ВЕСІЛЛЯ	31
ВИБІР ПАРИ	32
ВЕСІЛЬНІ РУШНИКИ І ХУСТКА	33
ВІНО ЗЕЛЕНЕ	35
КОРОВАЙ	38
СТАРОСТА	40
РУСА КОСА	41
ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД, записаний в с. Рекшин Бережанського району, Тернопільської області	48
ПЛЕТЕННЯ ВІНКА	48
ВЕСІЛЛЯ	58
БЛАГОСЛОВЕННЯ ДО ШЛЮБУ	58
ПЕРЕСПІВКИ ЗА СТОЛОМ	64
ДАРОВАНЄ	71
ЛІРИЧНІ ПІСНІ-БАЛАДИ ПРО КОХАННЯ І ШЛЮБНЕ ЖИТТЯ	75
І ВТРЕТЄ ДИВНА ЛЮБОВ	84
НАРОДЖЕНІ В СТРАХОВІ	87
ТАНОК ТУМИ	89
ПРОВОДИ	93
ГОЛОСІННЯ	99
Література	103